

Sygn. akt III U 660/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 9 października 2015 r.

Sąd Okręgowy w Przemyślu III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący SSO Lucyna Oleszek

Protokolant sekretarz sądowy Agnieszka Radochońska

po rozpoznaniu w dniu 9 października 2015 r. w Przemyślu

na rozprawie

sprawy L. M.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w R.

o wysokość emerytury

na skutek odwołania L. M.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w R.

z dnia 22 lipca 2015 r. **nr** (...)

o d d a l a odwołanie.

Sygn. akt III U 660/15

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 9 października 2015 r.

Decyzją z dnia 22 lipca 2015 r. znak: (...)Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R.odmówił wnioskodawcy L. M.prawa do emerytury.

W uzasadnieniu powołano przepis art. 55a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r.

o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tj. Dz. U. z 2015 r., poz. 748) zw. z przepisami ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o emeryturach kapitałowych (tj. Dz. U. z 2014 r., poz. 1097.) umożliwiające ponowne obliczenie emerytury, z zastosowaniem art. 55 tej ustawy, w którym stwierdzono, że ubezpieczonemu urodzonemu przed dniem 1 stycznia

1949 r., który osiągnął wiek emerytalny wynoszący co najmniej 65 lat dla mężczyzn i posiada okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej 25 lat dla mężczyzn, może być obliczona emerytura w oparciu o zgromadzone na koncie składki na ubezpieczenie emerytalne z uwzględnieniem ich waloryzacji, o ile wystąpił z wnioskiem o przyznanie emerytury po dniu 31 grudnia 2008 r. i kontynuował ubezpieczenie emerytalne i rentowe po osiągnięciu wieku emerytalnego, a obliczona w myśl zreformowanych zasad (w zw. z art. 26 ustawy) emerytura jest korzystniejsza.

Wnioskodawca nie spełnia tych warunków, ponieważ po osiągnięciu powszechnego wieku emerytalnego nie kontynuował ubezpieczenia, z wnioskiem o emeryturę wystąpił przed 31 grudnia 2008 r. Ponadto ma ustalone prawo do emerytury wcześniejszej, której wysokość ustalono zgodnie z art. 53 ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

Wnioskodawca L. M. w dniu 31 lipca 2015 r. złożył odwołanie od tej decyzji, wnosząc o jej zmianę i przeliczenie wysokości emerytury zgodnie z obowiązującymi przepisami.

W uzasadnieniu podał, że stanowisko organu rentowego jest dla niego niezrozumiałe. Składając wniosek o przeliczenie emerytury opierał się na publikacjach prasowych, uznając że spełnia wszystkie przesłanki do ustalenia nowej wysokości emerytury o przeliczenie, której ubiega się od lat. W szczególności zarzucił, iż nieprawdą jest, aby nie kontynuował ubezpieczenia społecznego, skoro od 1 stycznia 1982 r. jest emerytem.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie.

Podniesiono, że w sprawie wnioskodawcy nie ma możliwości przeliczenia świadczenia emerytalnego na podstawie art. 26 w zw. z art. 55i 55a ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

Zgodnie z nowelizacją wprowadzoną na mocy ustawy z dnia 5 marca 2015 r. do ustawy o emeryturach i rentach z FUS dodano art. 55a, który stanowi, że przepis art. 55 stosuje się również do ubezpieczonego, który miał ustalone prawo do emerytury przed zgłoszeniem wniosku o emeryturę, o której mowa w art. 27.

Jeżeli ubezpieczony pobrał emeryturę, do której miał ustalone prawo przed ustaleniem prawa do emerytury z tytułu osiągnięcia wieku emerytalnego, określonego w art. 27 ust. 2 i 3, podstawę obliczenia emerytury zgodnie z art. 26 pomniejsza się o kwotę stanowiącą sumę kwot pobranych emerytur w wysokości przed obliczeniem zaliczki na podatek dochodowy od osób fizycznych i składki na ubezpieczenie zdrowotne.

Prawo do emerytury ustalone przed osiągnięciem wieku emerytalnego, określonego w art. 27 ust. 2 i 3, ustaje z dniem, od którego została przyznana emerytura na podstawie art. 27, obliczona zgodnie z art. 26.

Wnioskodawca od 1 stycznia 1982 r. ma przyznaną i faktycznie pobiera emeryturę wcześniejszą.

Tymczasem przepis art. 55 w zw. z art. 55a ustawy o emeryturach i rentach z FUS umożliwia ustalenie najbardziej korzystniejszej wysokości świadczenia przyznanego na podstawie art. 27. Inaczej mówiąc umożliwia ustalenie wysokości świadczenia osobom spełniającym warunki do przejścia na emeryturę na starych zasadach według reguł obowiązujących dla ubezpieczonych urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 r., o ile osoby te kontynuowały ubezpieczenie emerytalne po osiągnięciu wieku 60/65 lat życia i wystąpiły z wnioskiem o świadczenie po dniu 31 grudnia 2008 r., a emerytura obliczona na podstawie art. 26 okaże się wyższa niż obliczona zgodnie z art. 53.

Sąd Okręgowy w Przemysłu - III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

ustalił następujący stan faktyczny:

Wnioskodawca L. M., urodzony (...), wniosek emerytalny złożył w dniu 23 grudnia 1981 r. Pozostawał wówczas w zatrudnieniu na kolei. W okresie od 16 lutego 1954 r. do 31 grudnia 1981 r. pracował bowiem w Dyrekcji Rejonowej Kolei Państwowych w P. z siedzibą w Ż., ostatnio na stanowisku zastępcy Naczelnika Stacji Pozaklasowej ds. handlowo-przewozowych w M..

Decyzją z dnia 31 grudnia 1981 r. Południowa Dyrekcja Okręgowa Kolei Państwowych w K. przyznała wnioskodawcy zaliczkę na emeryturę, a decyzją zamienną z dnia 31 maja 1982 r. przyznano mu prawo do emerytury wcześniejszej, począwszy od dnia 1 stycznia

1982 r. Do ustalenia wysokości tego świadczenia uwzględniono wnioskodawcy 30 lat, 2 miesiące i 3 dni okresów zatrudnienia, w tym 27 lat, 10 miesięcy i 13 dni służby na (...).

Tę tzw. „wcześniejszą emeryturę kolejową” wnioskodawca pobiera nieprzerwanie. Obecnie świadczenie to wypłaca mu Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R..

Sąd ustalił też, że od ustania zatrudnienia w 1981 r. wnioskodawca nie podejmował żadnej aktywności zawodowej, ani zarobkowej. Natomiast w ciągu ostatnich 34 lat wielokrotnie występował o przeliczenie wysokości pobieranego świadczenia emerytalnego,

w szczególności w zakresie stażu ubezpieczeniowego, domagając się zwiększenia tego stażu. Decyzją z dnia 19 stycznia 1995 r. Południowa Dyrekcja Okręgowa Kolei Państwowych

w K. znak (...) przeliczyła emeryturę wnioskodawcy poprzez ponowne ustalenie jej wysokości z uwzględnieniem do stażu pracy okresów pracy w gospodarstwie rolnym od 1 stycznia 1982 r. do 31 grudnia 1988 r. (7 lat). Natomiast przy ustalaniu wysokości części składkowej emerytury przyjęto 11 lat i 6 miesięcy (od 1 lipca 1977 r. do 31 grudnia 1988 r.) równoczesnego opłacania składek na ubezpieczenie społeczne rolników, zwiększając wysokość emerytury o 17,94 zł miesięcznie. W kolejnych latach organy rentowe dokonywały jedynie ustawowych waloryzacji emerytury wnioskodawcy.

W jednej z decyzji przeliczeniowych z uwzględnieniem deputatu węglowego Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w P. (z dnia 6 października 2003 r. znak (...) -1/01/KLE) wskazał, że do ustalenia podstawy wymiaru emerytury wnioskodawcy przyjęto wynagrodzenie, które stanowiło podstawę wymiaru składek z 1 roku kalendarzowego od 1 stycznia do 31 grudnia 1981 r. Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru ustalono na 158,43%. Ponadto do ustalenia wysokości emerytury wnioskodawcy organ rentowy uwzględnił 33 lata, 9 miesięcy i 14 dni okresów zatrudnienia. Emeryturę zwiększono też o kwotę odpowiadającą części składkowej emerytury za uwzględniony okres pracy w gospodarstwie rolnym - 11,50%.

Po ostatniej waloryzacji od dnia 1 marca 2015 r. wysokość emerytury wnioskodawcy ustalono na kwotę:

- 2.013,96 zł brutto.

Do emerytury przysługuje dodatek pielęgnacyjny w kwocie 208,17 zł.

Dowód: 1. Akta organu rentowego:

- wniosek emerytalny z dnia 23.12.1981 r.
- świadectwo pracy z dnia 31 grudnia 1981 r.
- decyzje emerytalne z dnia 31.12.1981 r. i 31.05.1982 r.
- decyzja przeliczeniowa z dnia 19.01.1995 r. i z dnia 6.10.2003 r.
- pismo ZUS O/R. z dnia 30.04.2013 r.
- decyzja waloryzacyjna z dnia 1.03.2015 r.

W dniu 18 czerwca 2015 r. wnioskodawca, powołując się na artykuł gazecie codziennej (...) z dnia 12 czerwca 2015 r., wystąpił z wnioskiem o przeliczenie emerytury. Wskazał, że jest urodzony przed 1 stycznia 1949 r. i dotąd pobiera emeryturę wcześniejszą, stąd może mieć przeliczone świadczenie.

W istocie wniosek ten dotyczył przeliczenie emerytury według nowych zasad tj. z kapitału początkowego i zgromadzonych składek na koncie emerytalnym po osiągnięciu wieku emerytalnego. Rozpoznając ten wniosek organ rentowy wydał zaskarżoną decyzję z dnia 22 lipca 2015 r.

Dowód: 1. Akta organu rentowego:

- wniosek o przeliczenie wysokości emerytury z dnia 18.06.2015 r.

- decyzja odmowna z dnia 22.07.2015 r.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dowodów z dokumentów zgromadzonych w aktach organu rentowego, których domniemanie prawdziwości wynika z art. 244 i nast. k.p.c., a ich wiarygodność nie została obalona przez żadną ze stron.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie wnioskodawcy L. M. jest bezzasadne.

Główny spór sprowadzał się do wykładni art. 55 i art. 55a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tj. Dz. U. z 2015 r., poz. 748).

Zgodnie z art. 55 ubezpieczonemu spełniającemu warunki do uzyskania emerytury na podstawie art. 27, który kontynuował ubezpieczenie emerytalne i rentowe po osiągnięciu wieku emerytalnego i wystąpił z wnioskiem o emeryturę po dniu 31 grudnia 2008 r., może być obliczona emerytura na podstawie art. 26, jeżeli jest wyższa od obliczonej zgodnie z art. 53 tej ustawy.

Równocześnie na mocy art. 1 pkt 2 ustawy z dnia 5 marca 2015 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U.2015 poz. 552) ' do ustawy emerytalnej został dodany art. 55a w następującym brzmieniu:

1. Przepis art. 55 stosuje się również do ubezpieczonego, który miał ustalone prawo do emerytury przed zgłoszeniem wniosku o emeryturę, o której mowa w art. 27.

2. Jeżeli ubezpieczony pobrał emeryturę, do której miał ustalone prawo przed ustaleniem prawa do emerytury z tytułu osiągnięcia wieku emerytalnego, określonego w art. 27 ust. 2 i 3, podstawę obliczenia emerytury zgodnie z art. 26 pomniejsza się o kwotę stanowiącą sumę kwot pobranych emerytur w wysokości przed odliczeniem zaliczki na podatek dochodowy od osób fizycznych i składki na ubezpieczenie zdrowotne.

3. Prawo do emerytury ustalone przed osiągnięciem wieku emerytalnego, określonego w art. 27 ust. 2 i 3, ustaje z dniem, od którego została przyznana emerytura na podstawie art. 27, obliczona zgodnie z art. 26.

Zmiana ta weszła w życie z dniem 1 maja 2015 r.

Wprowadzenie tego zapisu niejako potwierdziło praktykę orzecniczą. Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 4 lipca 2013 r. w sprawie II UZP 4/13 (ale także w wyrokach z dnia 19 marca 2014 r. I UK 345/13 (Lex nr 1455228, z dnia 10 lipca 2013 r., II UK 424/12, z dnia 7 listopada 2013 r., II UK 143/12 oraz z dnia 9 września 2013 r., II UK 23/13 (LEX nr 1375193) stwierdził bowiem, że dla niektórych osób urodzonych przed 1 stycznia 1949 r. istnieje możliwość obliczenia emerytury według kapitałowych zasad określonych w art. 25 i 26 ustawy emerytalnej. Sąd Najwyższy przyjął, że ubezpieczony:

- urodzony przed dniem 31 grudnia 1948 r.,

- który po osiągnięciu powszechnego wieku emerytalnego kontynuował ubezpieczenie i

- wystąpił o emeryturę po dniu 31 grudnia 2008 r.,

ma prawo do jej wyliczenia na podstawie art. 26 w związku z art. 55 ustawy o emeryturach

i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, niezależnie od tego czy wcześniej złożył wniosek o emeryturę w niższym wieku emerytalnym lub o emeryturę wcześniejszą.

Data 31 grudnia 2008 r. nie jest obojętna w kontekście obowiązujących regulacji emerytalnych, skoro nowy sposób wyliczania emerytury został wprowadzony od 1 stycznia 2009 r. Ustawodawca wprowadził bowiem co do zasady, emerytury obliczane w wysokości „kapitałowej” dla ubezpieczonych urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 r. (art. 24-26 ustawy), ponieważ istotny składnik niezbędny do obliczenia ich wysokości, jakim jest kapitał początkowy, ustalano obligatoryjnie jedynie dla wymienionej kategorii ubezpieczonych (urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 r. - art. 173 ust. 1 ustawy). Ponadto z art. 183 ustawy emerytalnej w stosunku do ubezpieczonych urodzonych później (po 31 grudnia 1948 r.) wynika „stopniowalność” obliczania wysokości należnych im emerytur ustalanych w ściśle ustawowo wskazanych proporcjach, wymagających ich obliczenia zarówno według dotychczasowych zasad na podstawie art. 53, jak i według „nowych” zasad wyliczanych metodą „kapitałową” (art. 26), jeżeli ubezpieczeni urodzeni po 31 grudnia 1948 r. osiągnęli lub osiągną wiek uprawniający do emerytury w ciągu (okresie) lat kalendarzowych 2009-2013.

Istotne w sprawie jest też to, że stosownie do art. 194d ustawy o emeryturach i rentach z FUS, jeżeli z wnioskiem o ponowne ustalenie wysokości emerytury wystąpi emeryt, któremu to świadczenie obliczono zgodnie z art. 53, wysokość emerytury oblicza się na nowo zgodnie z tym przepisem, tj. według dotychczasowych zasad.

Ponadto należy stwierdzić, że przepis powołanego art. 55 ustawy o emeryturach i rentach z FUS jako regulacja szczególna wymaga wykładni ścisłej, uzależnionej wyraźnie od wystąpienia przez ubezpieczonego z wnioskiem o przyznanie emerytury po dniu 31 grudnia 2008 r., który - co do zasady - nie może być rozumiany jako wniosek zmierzający do innego celu niż przyznanie po raz pierwszy emerytury na podstawie art. 27 ustawy. W szczególności wniosek o przyznanie emerytury na podstawie art. 27 ustawy nie może być rozumiany jako wniosek o przeliczenie, ponowne przyznanie tego samego świadczenia lub wniosek o ponowne obliczenie wysokości przyznanej emerytury na podstawie tego przepisu (art. 27 ustawy) według nowych zasad, jeżeli wcześniej wysokość emerytury (przyznanej na wniosek złożony przed 31 grudnia 2008 r.) została obliczona według dotychczasowych zasad na podstawie art. 27

w związku z art. 53 ustawy emerytalnej (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 7 listopada 2013 r. II UK 143/13).

Z przepisu art. 27 ustawy o emeryturach i rentach z FUS wynika, że ubezpieczonym urodzonym przed dniem 1 stycznia 1949 r. przysługuje emerytura, jeżeli spełnili łącznie następujące warunki:

- 1) osiągnęli wiek emerytalny określony w ust. 2 albo 3;
- 2) mają okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej 25 lat dla mężczyzn, z zastrzeżeniem art. 27a. Wiek emerytalny dla mężczyzn urodzonych w okresie do dnia 31 grudnia 1947 r. wynosi co najmniej 65 lat.

Wnioskodawca L. M. nie ubiegał się o emeryturę w rozumieniu tego przepisu.

W nin. sprawie istotne dla spełnienia przesłanek z art. 55 w zw. z art. 55a ustawy o emeryturach i rentach z FUS. jest podleganie przez wnioskodawcę po ukończeniu powszechnego wieku emerytalnego (w dniu 17 listopada 1996 r.) ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu i wystąpienie z wnioskiem emerytalnym po 31 grudnia 2008 r.

W ocenie tut. Sądu wnioskodawca nie spełnił tych warunków.

Bezsporne jest, że urodził się przed dniem 1 stycznia 1949 r., od 1982 r. ma ustalone prawo do emerytury wcześniejszej (które nabył w wieku 50 lat), osiągnął powszechny wiek emerytalny - 65 lat (17 listopada 1996 r.), nie kontynuował ubezpieczenia po przyznaniu emerytury ani po osiągnięciu powszechnego wieku emerytalnego (nie pracował zawodowo po 1996 r.), legitymuje się ponad 25 letnim stażem ubezpieczeniowym. Wysokość jego emerytury

jest obliczona według zasad wynikających z art. 53 ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Nigdy nie miał ustalanego kapitału początkowego.

Skoro wnioskodawca L. M. nie kontynuował ubezpieczenia po osiągnięciu powszechnego wieku emerytalnego (nie pracował zawodowo po 1996 r., ani z innych tytułów nie podlegał ubezpieczeniom społecznym), nie wystąpił też o emeryturę w powszechnym wieku tj. na podstawie art. 27 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, to brak podstaw do przeliczenia wysokości jego emerytury w trybie z art. 55 i art. 55a w zw. z art. 26 cyt. ustawy.

Z tych wszystkich względów, na podstawie powołanych przepisów w zw. z art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. Sąd oddalił odwołanie, o czym orzeczono w sentencji wyroku .